

ladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforvarlig adfærd.

Af stk. 2 følger, at pligten til at træffe forebyggende foranstaltninger ikke gælder, hvis den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskaade kan godtgøre, at den overhængende fare for en miljøskaade enten er forårsaget af en tredjemand eller er en følge af ufravigelige forskrifter (nr. 1 og 2 ovenfor).

For alle ansvarsfrihedsgrunde gælder, at det er den ansvarlige, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvordan den omvendte bevisbyrde skal løftes må i den enkelte sag ske ud fra en konkret vurdering af samspillet mellem sagens oplysninger. Det påhviler dog under alle omstændigheder den ansvarlige at oplyse sagen bedst muligt ved at give oplysninger om hændelsesforløbet og ved hjælp af f.eks. journaler, regnskabsoplysninger, egenkontrol og lignende.

Det fremgår af stk. 3, at en producent eller importør ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt aktivitet som lempelsesgrund. Hermed fastholdes, at der gælder et ubetinget ansvar i disse situationer.

#### *Til § 25 e*

Tilsynsmyndigheden kan meddele den ansvarlige for driften, brugeren, producenten eller importøren påbud om at give oplysninger, for egen regning at foretage undersøgelser m.v., som er nødvendige for bedømmelsen af, om der foreligger en miljøskaade eller en overhængende fare herfor som fastlagt i miljøskadelovens §§ 7-11, som skal behandles efter miljøskadeloven. Påbuddet kan påklages til Miljøklagenævnet.

Efter forslaget i stk. 2 kan påbud også udstedes, selv om den ansvarlige for driften, eller brugeren, producenten eller importøren ikke har rådighed over den ejendom, som er berørt, og hvor eventuelle undersøgelser m.v. skal gennemføres. Bestemmelsen er nødvendig, fordi det ikke altid er sådan at den, der er ansvarlig for den aktivitet, der har medført skaden, også har rådighed over ejendommen. I disse tilfælde skal der i påbuddet fastsættes pligt til retablering af ejendommen efter, at undersøgelserne m.v. er afsluttet.

Efter forslaget i stk. 3 kan tilsynsmyndigheden meddele påbud til den, der har rådighed over ejendommen om pligt til at tåle, at den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren efter-

kommer tilsynsmyndighedens påbud om undersøgelser mv. af skaden og dens konsekvenser.

Der kan ikke udelukkes, at der vil kunne forekomme tilfælde, hvor gennemførelse af undersøgelser m.v. vil udgøre en ekspropriation i grundlovens § 73's forstand. Bestemmelserne i stk. 2 og 3 skal forstås med den begrænsning, at der ikke vil kunne meddeles påbud, hvor påbuddene vil udgøre en ekspropriation.

#### *Til § 25 f*

Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at den indtrufne skade eller den overhængende fare for en skade er af en karakter, så den opfylder betingelserne for at kunne betegnes som en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade, og der er den fornødne årsagssammenhæng mellem den udførte aktivitet og skaden, hhv. den overhængende fare for en skade, og der er en adressat for afgørelsen træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom, og sagens videre behandling sker efter reglerne i miljøskadeloven. Der gælder dog en undtagelse herfra for så vidt angår miljøskader, der påvirker eller kan forventes at påvirke et andet EU-land, se herom den foreslåede § 25 g.

Efter stk. 2 og 3 kan en sådan afgørelse dog ikke træffes, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at lempelsesgrundene i § 25 d, stk. 1, 2 eller 3, foreligger, jf. bemærkningerne ovenfor til disse bestemmelser. Producenten eller importøren kan heller ikke i denne situation påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt aktivitet.

Hvis tilsynsmyndigheden ikke finder, at der er tale om en miljøskaade eller overhængende fare for en miljøskaade, som skal behandles efter miljøskadeloven, behandles sagen efter de almindelige tilsyns- og håndhævelsesbestemmelser i loven. Heri ligger implicit, at der ikke foreligger en miljøskaade eller overhængende fare herfor. Der henvises i øvrigt til den foreslåede § 25 i, hvorefter en klageberettiget under visse omstændigheder kan kræve, at der træffes afgørelse.

For at sikre, at den brede kreds af klageberettigede bliver underrettet om tilsynsmyndighedens afgørelse, foreslås det med stk. 4, at afgørelserne skal offentliggøres. Miljøministeren kan efter stk. 5 fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen, herunder f.eks. om hvor og hvordan der skal annonceres, hvis der viser sig behov herfor, eller at offentliggørelse kan ske på en hjemmeside.

#### *Til § 25 g*

Bestemmelsen har til formål at gennemføre dele af miljøansvarsdirektivets artikel 15 om samarbejde mellem medlemsstaterne. Det følger af artikel 15, at i